شیرین نظری

۲۰۱٤/۰۳/۲۷

زندگینامهٔ مختصر و کار کرد های فرهنگی
کاندید اکادمیسین محمد اعظم سیستانی

کاندیدای اکادمیسین سیستانی در مطبوعات و جامعهٔ فرهنگی افغانستان، در پنج دههٔ اخیر چهرهٔ شناخته شده است، نوشته های تحقیقی او به سال های ۱۹۶۰ که هنوز محصل پوهنتون کابل بود، بر مي گردد.

سیستانی در ۷۰ سالگی

سیستانی در آغاز سال ۱۳۱۷(مارچ ۱۹۳۸) هجری شمسی در یک روستای دور افتاده در ولایت نیمروز افغانستان، در یک خانواده زمین دار متوسط به نام شیر احمد ابن محمد یوسف خان بارکزی پا به هستی گذاشت. محمد یوسف بارکزی، پدر کلان سیستانی در عهد سلطنت امیر عبدالرحمن خان فقید به عنوان سرحد دار نیمروز تعیین و در رأس یک صد سوار از اقوام خود از روستای «نوده» فراه به نیمروز رفت و در همان جا زمین خرید و روستای محمد یوسف را آباد نمود که اعقاب وی تا هنوز در آن روستا واقع در میان دو شاخه ای از رود خانهٔ هیرمند در ولسوالی کنک زندگی دارند. سیستانی پس از انجام تعلیمات مقدماتی در ولایت نیمروز به کابل رفت و شامل دارالمعلمین و بعد شامل پوهنځی ادبیات وعلوم بشری گردید و پس از فراغت از آن فاکولته در آغاز سال ۱۹۶۶ به شغل معلمی منصوب شد. وی در اواخر سال۱۹۸۰م در اکادمی علوم افغانستان، در مرکز تحقیقات علوم اجتماعی، در انستیتوت تأریخ و اتنوگرافی پذیرفته شد.

در اواخر سال ۱۹۸۶سیستانی، مثل سایر دانشمندان پوهنتون کابل، اکادمی علوم و دیگر مؤسسات علمی کشور، خود را در جمع دانشمندان عرصه علوم اجتماعی کاندید کرد و چند اثر مطبوع خود، از جمله کتاب «مالکیت ارضی و جنبش های دهقانی در خراسان قرون وسطی» را با یک یک کاپی از آثار مطبوع دیگر خود (بشمول مقاله و رساله) را به ریاست اکادمی علوم ارائه کرد. در نتیجه از طرف کمیتهٔ مؤظف علاوه بر ارتقا به رتبهٔ علمی «سرمحقق» (پوهاندی) به دریافت درجه علمی «کاندیدای اکادمیسین» (که رتبه ایست بالاتر از پوهاندی و پائین تر از اکادمیسین) نایل گردید و در صف هژده تن دانشمند علوم اجتماعی (تأریخ و ادبیات) کشور قرار گرفت. او از سال ۱۹۸۶ تا سال ۱۹۹۱م به حیث رئیس مرکز تحقیقات علوم اجتماعی در اکادمی علوم افغانستان اجرای وظیفه کرد، اما بخاطر استقلال فکری خود هرگز به عضویت حزب دیموکراتیک خلق و یا احزاب دیگری شامل نگردید و تا اخیر مستقل وغیر حزبی باقی ماند.

خصوصیات فردی و خصلت های اجتماعی:

سیستانی خود می گوید: قبل از هر چیز دیگر مي خواهم بگویم که از لحاظ اقتصادی من زندگی پائین تر از متوسط الحال را پشت سر گذاشته ام، اما هرگز تن به پستی و تملق و کرنش نداده ام. دوستان انگشت شماری از اهل قلم و دانش برگزیده بودم که دیدار و صحبت آنان دل و دماغ خسته ام را نیرو و طاقت می بخشید. چون: کاندیدای اکادمیسین دکتور اکرم عثمان و اکادمیسین عبدالشکور رشاد و کاندید اکادمیسین انور نومیالی و داکتر عبدالله مهربان و چند تن دیگر. جوانمردی را می ستایم و از دروغ و ترفند و کژی و نادرستی بیزارم. من صداقت در رفاقت را دوست دارم و هرگز از خط راستی و صداقت در برابر دوستان عدول نکرده ام. و تا خطایی از دوستی ندیده ام، دل از دوستی او برنکنده ام. بر سفره ایکه نان خورده ام، پاس آن نان و نمک را داشته ام و سعی کرده ام تا نان کسی را که خورده ام به او نان خودم را نیز بخورانم. هرگز برای کسی بیش از آنچه بوده ام، خود را نشان نداده ام. در ابراز مردانگی

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

و همت افغانی از هیچکسی خود را کوچک تر نشمرده ام. دفاع از شرف ملی و فامیلی را برخود فرض دانسته ام. حس بخالت کمتر مرا توانسته اذیت کند. و هرگز به داشتهٔ دیگران چشم تنگی نداشته ام و بخل نورزیده ام. شنیدن حرف زشت و تهمت زدن، مرا نا راحت مي سازد و سبب گسست تفکرم در بارهٔ موضوعی می گردد.

در نویسندگی آدمی هستم وسواسی و این وسواس بیشتر در نوشته هایم به سراغم می آید و تا صحت و سقم هر جمله و هر پراگراف را از لحاظ شکل و محتوا سبک و سنگین نکنم آرام نمی گیرم. وطنم را دوست دارم و هیچ جای دیگری را بر آن ترجیح نمی دهم. برای عمران و سرسبزی آن آرزومندم. از بدبختی مردم خود رنج می برم و با سعادت آنها، خودم را سعادتمند می شمارم. عقب ماندگی جامعه و کشور مرا رنج می دهد ولی تقدیر را به آسانی نمی توان تغییر داد. ای کاش فقر و گرسنگی و جنگ برادرکشی برای ابد از دیارم رخت بربندد. و صلح فضای هر خانواده و هر دهکده و هر شهر وطن ما را پر سازد و خندهٔ شادمانی دل های کوچک فرزندان وطن را لبریز نماید.
من بخاطر استقلال فکری و آزادی بیان وعقیده ام، عضویت هیچ حزب سیاسی را آرزو نکرده ام، اما بدون تردید از دیموکراسی و عدالت اجتماعی و از آزادی بیان و قلم و عقیده و احترام به حقوق دیگران و از تساوی حقوق زن و مرد در جامعه حمایت مي کنم. پس تا کنون عضویت هیچ حزب یا گروه سیاسی چپ و یا راست را نداشته و ندارم.
در دههٔ دیموکراسی در کشور که احزاب چپ افراطی و راست افراطی قدم به میدان نهادند، از اینکه هریک از این احزاب وابسته بیک کشور خارجی پنداشته مي شدند و نیز رهبران آن احزاب بر خاسته از تهٔ اجتماع نبودند، از آن ها دوری جسته ام. و گذشت زمان نیز نشان داد که وابستگی به بیگانه، به سود منافع ملی نیست. و از این جهت نباید دنبال ایدیئولوژی های بیگانه چپ یا راست افراطی رفت. تلاش هایی هم که از طرف برخی از شخصیت های اجتماعی کشور برای ایجاد احزاب سالم و ملی در دههٔ دیموکراسی و پس از آن صورت گرفت، متأسفانه هیچیک راه بجایی نبرد و قادر نشد تا در سطح کشور مورد قبول واقع و مثمر ثمری گردد. زیرا رهبران آنها، در سطح ملی از وجاهت و محبوبیت وسیع برخوردار نبودند و یا نشدند. مداخلات کشورهای همجوار و ذینفع را در اوضاع بغرنج و پیچیدهٔ کشور محکوم مي کنم و دستان مداخله گران را قطع کردن مي خواهم. برای خدمت گاران صادق وطن و آنانی که به خاطر نجات آن از لوث بیگانه قدم در راه جهاد گذاشته و سینه را شجاعانه سپر ساخته اند و سر انجام دشمنان وطن را سرافگنده از مرز و بوم وطن جاروب کرده اند، سعادت و نیکنامی ابدی آرزو می کنم. و تا آنجائی که برای من مقدور باشد، از کار نامه های آنان به نیکی یاد خواهم کرد و به آنها سلام و درود مي فرستم و بنام آنان افتخار میکنم.
متأهل هستم و صاحب دو پسر و چهار دختر هستم و همگی از تحصیلات عالی برخوردار هستند وهمه را مثل سایر پدرها سخت دوست دارم.

از ۱۹۶۴ تا سال ۲۰۱۲میلادی آثار تحقیقی ذیل رابه چاپ سپرده ام.

الف/آثار مستقل چاپ شده سیستانی:
۱- نظام بهره برداری از زمین در افغانستان قرون وسطی، طبع کمیته دولتی طبع ونشر، ۱۳٦۱=۱۹۸۲م
۲- مالکیت ارضی و جنبش های دهقاني در خراسان قرون وسطی، چاپ اکادمی علوم افغانستان، کابل ۱۳٦۲=۱۹۸۳م (این کتاب پس از تجدید نظر و افزودن دو فصل جدید زیر نام «مالکیت ارضی و شیوه های بهره برداری از زمین در خراسان قرون وسطی» در سویدن در سال ۲۰۰۲م نیز به تعداد محدودی به چاپ رسیده و اخیراً در پورتال افغان جرمن آنلاین گذاشته شده است.
۳ - سیستان، سرزمین ماسه هاو حماسه ها (جلد اول) طبع اکادمی علوم افغانستان، کابل ۱۳٦٤=۱۹۸٥م/
٤- سیستان، سرزمین ماسه ها و حماسه ها (جلد دوم): اوضاع سیاسي و اجتماعی سیستان تا تاسیس دولت سدوزائی افغانستان در۱۷٤۷م، طبع اکادمی علوم افغانستان، ۱۳٦۷ =۱۹۸۸م
٥-جغرافیای تأریخی سیستان، طبع اکادمی علوم افغانستان،۱۳٦۷=۱۹۸۸ (دو بخش)،
٦ - سرگذشت سیستان ورودهیرمنداز ۱۷٤۷ تا ۱۹۷۳م، طبع اکادمی علوم افغانستان، ۱۳٦۸=۱۹۸۹م.
۷ - مردم شناسی سیستان، طبع اکادمی علوم افغانستان، ۱۳٦۸=۱۹۸۹م (متاسفانه قبل از خروج از مطبعه در آتش راکت پرانی مجاهدین در۱۹۹۲ سوخت و در ۲۰۱۳ پس از تجدید نظر دوباره در کابل از سوی مرکز نشراتی دانش به چاپ رسید)
۸ – نقش سیستان در تکوین حماسه های ملی ، چاپ دانش ، پشاور ۲۰۱۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په ځیر و لولئ

۹- رستاخیزقندهار وفروپاشی دولت صفویه در ایران،چاپ مرکزنشراتی دانش پشاور۲۰۰۵=۱۳۸٤(این کتاب ازطرف صالح محمدصاله به زبان پشتو نیز ترجمه واز طرف دانش نشراتی موسسه چاپ شده است.)
۱۰ - قیام های مردم افغانستان بر ضد نادرشاه افشار،طبع وزارت اطلاعات و کلتور، ۱۳٦۸ =۱۹۸۹م
۱۱ - سیمای رستم در شاهنامه، طبع اکادمی علوم افغانستان ، ۱۳٦۹ =۱۹۹۰م
۱۲ - مناسبات ارضی و شیوه های برخوردبه مسأله زمین وآب در افغانستان سال های ۷۰ و۸۰ قرن بیستم، طبع اکادمی علوم افغانستان ، ۱۳۷۰ =۱۹۹۱م
۱۳ - مقدمه یی بر کودتای ثور و پیامدهای آن در افغانستان ، ، طبع ۱۹۹٦، سویدن ، این کتاب در پشاور پاکستان نیز پس از سال ۲۰۰۰میلادی تجدید چاپ شده است.
۱٤ - قیام های مردم افغانستان از قرن هشتم تا هژدهم میلادی ، طبع ۱۹۹۸، سویدن (این اثر از طرف صالح محمدصالح به زبان پشتو ترجمه ودرپاکستان چاپ شده است.)
۱۵- دو نابغه سیاسی - نظامی افغانستان در نیمه اول قرن ۱۹م ، ، طبع ۱۹۹۹، سوید (این کتاب در زمستان ۱۳۷۸ ش درایران و در ماه حمل ۱۳۷۹ ش در پشاور پاکستان نیز تجدید طبع شده است.)
۱٦ - یک نگاه انتقادی برجلد اول ودوم افغانستان درمسیرتأریخ ،طبع جون ۲۰۰۰م درپشاور ومجدداً در سال ۲۰۱۰ در پورتال افغان- جرمن آنلان نیز به شنر رسیده است.
۱۷ – پاکستان، پرورشگاه تروریسم، چاپ دانش خپرندویه تولنه، پشاور ۲۰۱۱
۱۸ - نگاهی بر اوضاع اجتماعی افغانستان از طاهریان تا تیموریان ، نشر در سایت افغان- جرمن آنلاین
۱۹ - علامه محمودطرزی ، شاه امان الله ونقش روحانیت متنفذ ، چاپ ۲۰۰۲، سویدن و چاپ ۲۰۰۴ پشاور
۲۰ - سی مقاله سیستانی ، چاپ اکتبر ۲۰۰۲ ، سویدن
۲۱ ـ سیمای زن افغان درتأریخ افغانستان ، جنوری ۲۰۰٤، سویدن
۲۲ ـ پشتونستان و زخم ناسورخط دیورند،مجموعه مقالات، نشرشده درپورتال افغان جرمن آنلاین
۲۳- حماسه قیامها یا دوقرن مبارزه بخاطر ازادی، سوید، ۲۰۰٤،چاپ دوم، مرکز نشراتی دانش ، ۲۰۱۱
۲۵- ظهور افغانستان معاصر واحمدشاه ابدالی، چاپ پشاور، ۲۰۰۷= ۱۳۸٦، ونیزدرافغان-جرمن آنلاین قابل دسترسی است.
۲٦- آیا افغانستان یک نام جعلی است؟(مجموعه بیست مقاله تحقیقی) ، چاپ دانش، پشاور ۲۰۰۷=۱۳۸٦
۲۷- افغانستان،مرکز ثقل بازی بزرگ، سایت افغان- جرمن آنلاین، ۲۰۰۹
۲۸- جشن نوروز ومنزلت آن درمیان ملل آریائی، چاپ مرکز نشراتی دانش ، پشاور۲۰۱۱ ونیز درپورتال افغان- جرمن آنلاین، قابل دسترسی است.
۲۹- برخی شخصیت های فرهنگی - اجتماعی کشور، پورتال افغان- جرمن آنلاین،۲۰۱۰ ونیز ازطرف دانش خپرندویه تولنه درکابل به چاپ رسیده است.
۳۰- ملالی جویا، اسطورۀ شجاعت روزگارما، پورتال افغان- جرمن آن لاین، نیز درسال ۲۰۱۰در پشاور به طبع رسیده است.
۳۱- بیست مقالۀ تاریخی- تحقیقی، پورتال افغان- جرمن آنلاین،۲۰۱۰
۳۲- وضعیت حقوقی زن افغان ازعهدامانی تا حکومت کرزی، چاپ دانش، ۲۰۱۳،ونیز افغان جرمن آنلاین
۳۳- سیمای امیر آهنین، امیر عبدالرحمن خان در تاج التواریخ،۲۰۱۱،چاپ دانش، ۲۰۱۲،
۳٤- سلطنت پشتونها در هند،چاپ انتشارات دانش، پشاور،۲۰۱۳ ونیز در پورتال افغان جرمن آنلاین
۳۵-تحقیقی در باره سه خاندان تاریخی قندهار، نشرپورتال افغان جرمن آنلاین ۲۰۱۲
۳٦- نقش تاریخی وزیرفتح خان وخاندان او در دولت سدوزائی افغانستان، نشر دانش ۲۰۱۳ونیز افغان جرمن آنلاین
۳۷- وزیر اکبرخان ، قهرمان ملی قیام کابل(۱۸٤۱-۱۸٤۲)،نشر در پورتال افغان جرمن آنلاین، ۲۰۱۲
۳۸- دفاع از استقلال ،وجیبۀ ملی افغانهاست ، دانش انتشاراتی موسسه، ۲۰۱۳ونیز در پورتال افغان جرمن آنلاین
۳۹- جغرافیای تاریخی هیلمند، نشر شده در پورتال افغان جرمن آنلاین۲۰۱۳،
٤۰- مسالۀ اصلاحات ارضی در افغانستان سالهای ۷۰ و۸۰ قرن بیستم.چاپ دانش خپروندویه موسسه ،پشاور، ۲۰۱۱ونیزپورتال افغان جرمن آنلاین

ب/مقالات تحقیقی

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

مقالات وآثار نشرشدهٔ من اعم از مقاله ورساله وکتاب، تنها درپورتال افغان جرمن آنلاین تا اخیرفبروری۲۰۱٤ به ٤٤۲ اثررسیده است. واگردرسایر رسانه های جمعی چون مجلات وسایتهای انترنتی ۱۰۰ مقالهٔ دیگر محاسبه شوند، به بیش ازپنجصد تا میرسد. خواننده علاقمند میتواند به سایت افغان جرمن آنلاین وسایت آریائی وسایت دعوت وسایت فردا وغیره بروند ویا از طریق جستجوی گوگل سایر مقالات مرا دریابند.
ج/اشتراک فعال در سیمنارها وسمپوزیمهای ملی وبین المللی
پس از عضویت در اکادمی علوم افغانستان ، در دهه ۸۰ قرن گذشته در ۱۵سیمنار و سمپوزیم های ملی وبین المللی ایکه با علوم اجتماعی و بخصوص تأریخ ارتباط داشته است، فعالانه اشتراک ورزیده ام وبا نگارش مقالتی و شرکت در بحث ها وتوضیحات علمی سهم عملی داشته ام که از ذکر نام وموضوع ومحل آن دراینجا صرف نظرمیشود.

نوت: بنا به تقاضای مکرر نسل جوان, ما این برگه را تازه درفیسبوک بازنموده ایم.
اما به نسبت تراکم کارهای زیاد به زنان، نمیدانم که به خواست جوانان رسیده می توانیم یا خیر؟
به هر صورت از دانشمندان فرهنگی که خواسته باشند با ما همکاری نمایند. خواهشمندیم ازطریق ایمیل با ما به تماس شده ممنون مان سازند.

پایان

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ